

בחיוב, הם היו מוכנים להחליף בדיחות, להעמיד פנים שזהו טיול נחמד ונאה.

טרמפ מרדני

עשרות המכוניות, שעמדו על עקרונותיה, הפכו לפתע שיירה בלי הוראות, בלי מאמץ, בלי תכנון. גם זה מזכיר קצת את הפלמ"ח. התכונה בלטה במשך כל היום: למרות העובדה שלא היו מפקדים, היתה משמעת. בכל רגע היה ניידה שורר

שני המורים עלוים דוהרים לקראת השיירה. מסתכלים בה בסקרנות. יפי המקום עוצר את הנשימה. גבעות הגליל, גאות, כפר יפהפה ממול. בלב עולה מחשבה פאתטית: זוהי המולדת שלנו, למענה נלחמנו. היום אסור לנו להיכנס אליה. אנחנו מפירים חוק, לכן אנחנו מפירים חוק. אבל הפה אינו משמיע מחשבה פאתטית, אלא בדיחות. "בואי, תפסתי לך אבון" קורא קיבוצניק פרוץ שיער לנערה בלונדית. "אם מישהו תלך כאן היום" אומר דידי מנוסי, יקבל הילד כרטיס שיתן לו זכות להיכנס לשטח

גם הפקעת רכוש יהודי עיראק, מילחמת קונגו, הקרבות בווייטנאם וריכוז הכושים

הסגור כל ימי חייו" ואומנם, יש כמה נשים הרות בשטח, יש גם ילדים קטנים, הרוכבים על כפשי אבותיהם. כמו בנו של השחקן שמואל אומנס, יש כלב יפה. כל זה מתאים למעמד: כי אין זו הפגנה של קנאים קמוצי-שפתיים, אלא פיקניק עממי של אנשים טובים, הלוחמים למען ההגיונות והחופש.

שני קיבוצניקים על אופנוע דוהרים לעבר המישטרה, להודיע על נוכחות מפרייהחוק בשטח. המישטרה אינה רוצה לשמוע. זה ררכו של מרי אמיתי: הוא מעמיד את השילטון בפני ברירה אכזרית: לאסור את מפרייהחוק, ובצורה זו לתת תנועה להצמחה נגד חוקי העוולה — או להתעלם מן הפרה, ולהוכיח על-ידי כך שהחוק הוא אבסורדי.

הקהל עומד קבוצות-קבוצות במי עלה הגיבועה — ורק אז מסתבר כי בינתיים הפך למחנה גדול. היומנים חשבו שיבואו עשרות, אולי מאה או מאתיים, אולם כאן נאספו לפחות שש מאות, אולי שמונה מאות, בני כל הארץ — מן הנגב (אנשי משק מגן) ועד בני עמק החולה.

דן בן-יאמץ מדבר ברמקול. תחילה

תהווהוהו — אך הכל "רפק" להפליא, כסדר מופתי. כמו אז. מישוה — היה זה, כנראה, יענקלה אגמון, מנהל הקאמרי לשעבר — הציע שכל המכוניות יסעו באורות דלוקים. הוא ראה זאת באמריקה. שם משמש מינהג זה להלוויית. השיירה הענקית נסעה צפונה — עשרות רבות של מכוניות, כשהאורות דלוקים לאור היום, פה ושם צעקו נהגים: "אורות! אורות!" שוטר אחד ליד מיכמורת אפילו רדף אחרי השיירה כדי להעיר את תשומת לב הנוסעים לכך ששכחו לכבות את האור. אך רבים מן הנהגים כבשישים הבינו מיד מה טיב האורות, ומה טיב השיירה. איש לא היה צריך להסביר להם דבר, הם נופפו בידיהם לאות כרכה, צעקו כמה מילים של עידוד, בלי שלטים וסיסמות הפצה השיירה את תורתה. בסיבוב עכו המתינה אתה. ליד הר נאפוליון חיכו מכוניות רבות — טנדרים של קיבוצים, מכוניות של בני חיפה, עשרות צעירות וצעירים שחיכו לטרמפ מרדני. איש לא הזמין אותם. לא היתה שום הידרבות. ככל מעשי היום. היה זה מעשה ספונטאני. אנשים שמעו על היוזמה, החליטו להצטרף, ידעו שהי שיירה תצטרך לעבור במקום זה והמתינו.

אורי זוהר בהפגנה

אורי זוהר בהפגנה לא קנאים קמוצי-שפתיים סוכם שלא היו נאומים — אך אי אפשר להתפור מבלי לבטא בפירוש לשם מה באו. דן משמיע עשרה פסוקים. אורי זוהר משמיע פסוק אחד. עמוס קינן מוסיף נימה חשובה: מכיוון שהעיתונים התלוננו על כך שהביטניקים מפגינים נגד העוול שנעשה לערבים, אך לא נגד העוול שנעשה ליהודים — להווי ידוע נגד מאן דבעי שהנוכחים מפגינים גם נגד הפליית יהודי בריית-המועצות, מילחמת קונגו, הקרבות בווייטנאם, דיכוי הכושים והפקעת רכוש יהודי עיראק.

ברגע האחרון ממש נוחסה. הצהרה בהצדקה. "הר" אריה זקס, מצה לספרות אנגלית, קורא אותה ברמקול: "אנו החתומים מטה, אורחי ישראל, מודיעים בזה, כי היום, שבת 12 בפברואר 1966, נכנסנו לשטחים בני ליל המוגדרים כאזורים סגורים, ללא קבלת היתר לכך מן הרשות המוסמכת, המושל הצבאי.

הפגנה נרגשת. נעים לדעת שיש עוד, שהיוזמה התפשטה ברחבי הארץ, פה ושם נפגשים מכרים. פה ושם נעשות היכרות חדשות, נקשרים קישורי-טרמפים, קדימה. גם ביטניקים ציננים יכולים להת-רגש. זה קרה בסיבוב כפריאסיף. תריסר ערבים עמדו בשולי הכביש, נופפו בכתובות שצוירו בחיפון, כעברית ובערבית: "תחי יהודי בחיפון, העמים" הם קראו על המיבצע בעיתון, חיכו במשך שעות לשיירה, כדי להביע בצורה זו את רגשות האוכלוסיה הכבולה של המושל הצבאי.

עוד רגע גדול: מישרת מגיד אל-כרום מתנוססת על אם הדרך. אם יהיה מחסום, יהיה כאן. אבל אין. המישטרה נראית עקובה, רק שוטר אחד מציץ מחלון. לפי הנחיה קודמת, צופמת המכונית הראשונה שלוש פעמים. שאר המכוניות ניות מצטרפות. עשרות-עשרות עובי רות על פני הבניין הדומם, צופרות במקולה: טובי-טום-טום! טובי-טום-טום! טוטי-טוטי-טוטי! אין זו גבורה, לצפור ליד המישטרה. אבל יש גדולה משונה לרגע זה, הלב מתמלא גאווה. כי זה מעשה סימלי: מוכנים למרות, מוכנים להיאסר, למען עניין צודק.

"מתוך ידיעה ברורה..."

ל יד ירי-אליאסד ממתינות שוב מכוניות, וקהל גדול. אלה הקיימו לבוא. או באו מן הכיוון ההפוך. שוב סצינות של התיידדות, ושוב קבוצה של ערבים נרגשים, עם פלאקאטים פשוטים. המכוניות יורדות מן הכביש, נכנסות לשטח. זהו שטח-אימונים מס' 9. האדמה המופקעת. אך שום חייל אינו יורה. איש אינו נראה בשטח. רק

80 ולי"ף בחורים ניצחים

אי-אפשר לדעת האם העיתונאי טייל-מדרוך, יוסף (ג'קסי) ג'קסון, יותר נוסע בעולם או יותר כותב בעיתונים. מה שברור שהוא עושה הרבה מאוד משני הדברים: שתיים-שלוש נסיעות ארוכות בשנה והרבה סיפורי מסעדה.

ג'קסי כבר כתב ומירסם שני מדריכי-יטיירם, ובימים אלה אור סיפרו השלישי, סיפורים קטנים של טיולים גדולים. באמצעות הספר הזה נודע לי על מקומות שהתייר הישראלי הממוצע אינו מגיע אליהם. אך-על-פי שלא תמיד הם רחוקים מאתרי-התיירות הקלאסיים. השישראלי דווקא נוסע אליהם. ביקשתי מג'קסי לעשות שרות מיוחד לקוראי העולם הזה. שיסעו הקיץ לעולם הגדול, ולתת להם כמה טיפים על מקומות מומלצים. רשות-הדיבור לג'קסי. הוא מתחיל מן הקל אל הכבד. או — נכון יותר — מהקרוב אלינו ביותר לרחוק מאוד.

קפריסין: עבודות של סבחה

המדיהמות ביופיון, תמורת מחיר סביר מאוד. אחרי שתראה ותקנה כמה עבודות-יד ותגמע את הנוף, ואולי גם תיכנס לאחד המינורים העתיקים שבאזור, עצור בדרך באווה מיסעדה שאתה רוצה (כולן טובות מאוד) ותאכל בשרים וסלטים וגבינות ויין וקפה, ותשלם כ-3 לטלם לאדם מאושר.

יוון: לתפוס ראש

מי שביצע ליוון השנה (מחיר הטיסה \$240) כדאי לו שלא להח" מיץ ביקור בכפר-הדייגים מרמרה, שליד אתרי-התיירות הידוע פורטו-קארס, כשעתיים נסיעה מסלוניקי. אחד המיליונרים היווניים ראה את האיזור לפני כמה שנים. ובלי להניד סבתא. שהציג לפניך את עבודות-היד

אלוהים חיכה בסבלנות

זה נגמר העניין. אבל יש המשך שאיש לא חשב עליו. ערבים מבני הכפרים הסמוכים פושטים בין הבאים, תובעים מהם לבקר בבתיהם. כעבור דקות הומות סימטות הכי פרים ממבקרים. חזרי-האורחים מתמ"אים. פעוטי הכפרים מסתכלים בהערצה במכוניות, על קפה מהביל נקשרים קשרים בין בני העמים, נמסרים פרטים על המצב באזורי המימשל. גם ביקור זה הוא הפרת החוק. אסור להיכנס לכפרים בלי רשיון.

לאחרים מכין הבאים, ותיקי המאבק היהודי-ערבי — אנשי מפ"ם, מק"י, הפעולה השמית — אין זו חוויה חדשה, אך לרוב-רובם של הבאים, שלא שהו בכפר ערבי מזה שנים, זוהי חוויה נרגשת. עולם חדש נפתח לעיניהם. המיבצע כולו מקבל מימד חדש. "זה יותר חשוב מההפגנה" מפליט ראשד חוסיין, המשורר הערבי, "כי זה יתן להמוני הכפריים את ההרגשה שהם אינם עוובים, שיש הרבה יהודים הדוארים לגרולם" כאשר יורשים אחרוני המבקרים את הכפרים, תוך מטר דיבריינימוסין, מתחיל לרדת גשם. כאילו חיכה אלוהים בסבלנות לתום המיבצע.